

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยี
สารสนเทศ และการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21**

**The Relationship between the Full Range Leadership of School Administrators
and Management of Information and Communication Technology under the
Secondary Educational Service Area Office 21**

สุระชัย มาปังโม¹ รศ.สุเทพ ลิ้มอรุณ² และ ผศ.ดร.อัญชญา พานิช³

SurachaiMapungmo,¹ Assoc. Prof. Sutep Limarun² and Asst. Prof. Dr. AnchanaPanich³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² M.S.(Math) รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

³ ปร.ด.(การบริหารการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย จำนวน 56 โรงเรียนจำนวนทั้งสิ้น 318 คนซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน และครูผู้สอน จำนวน 296 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบเต็มรูป การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the Full Range Leadership of school administrators, 2) study the Management of Information and Communication Technology in schools, and 3) study the relationship between the Full Range Leadership of school administrators and the Management of Information and Communication Technology in school under the Secondary Educational Service Area Office 21 in Nongkhai province. The samples used totally were 318 included 22 administrators and 296 teachers from 56 schools under the Secondary Educational Service Area Office 21 in Nongkhai province who were selected by using Stratified Random Sampling. The research instrument used for data collection was a 5-scale questionnaire. The statistics used for analyzed the collected data were mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The results of this research were as follows: 1) The Full Range Leadership of school administrators was at a high level. 2) Management of Information and Communication Technology in schools was at a high level. 3) The relationship between the Full Range Leadership of school administrators and Management of Information and Communication Technology in school was highly positive.

Keywords: Full Range Leadership, Management of Information and Communication Technology

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ในแต่ละวันข้อมูลข่าวสารได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้น โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้ถูกพัฒนาให้ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการสื่อสารในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านธุรกิจ เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ และการศึกษา ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ช่วยให้สารสนเทศกระจายไปยังผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกและรวดเร็ว ทำให้องค์กรต่าง ๆ ได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาให้มีคุณภาพ (ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และ เจษฎาพร ยุทธนวิบูลย์ชัย. 2549 : 28) ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับการลงทุนในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ในขณะที่เดียวกันประเทศทั่วโลกต่างมุ่งสร้างสังคมใหม่ให้เป็นสังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge Based Society) (สงบ ลักษณะ. 2546 : 1)

ด้านการศึกษาของประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพื่อสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และสนองนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยการนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาบริหารจัดการและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จากการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง ผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ยังมีปัญหาอยู่มากจะเห็นได้จากสถานศึกษาที่ไม่มีครูที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวนมากถึงประมาณร้อยละ 35 ของสถานศึกษาทั้งหมด สำหรับด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาซึ่งนับว่ายังไม่เพียงพอในการใช้เพื่อการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการหรือการเรียนการสอนยังอยู่ในระดับมาก (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 111 - 112) ทั้งนี้จากการรายงานผลสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษานั้น พบว่า จุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษา มี 4 เรื่อง คือ ความไม่พอเพียงของซอฟต์แวร์ใช้งานในด้านต่าง ๆ ความไม่พอเพียงของงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การขาดแคลนครูผู้สอนที่มีวุฒิทางคอมพิวเตอร์ สุดท้าย คือ การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะในการใช้และซ่อมบำรุงเครื่องมือ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2551 : 8 - 9) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 15 - 16) ได้วิเคราะห์สถานภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แสดงให้เห็นปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารว่า ก็ยังมีปัญหาหลาย ๆ ด้านและมีความจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งสามารถสรุปปัญหาการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนี้ 1) บุคลากรได้รับการพัฒนาไม่ทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) การบริหารจัดการยังขาดระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ 3) ขาดหน่วยงานกลางรับผิดชอบเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 4) ระบบการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ขาดเอกภาพและประสิทธิภาพ 5) การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ 6) การบูรณาการและการใช้ทรัพยากรร่วมกันยังไม่เป็นเอกภาพ 7) โรงเรียนขนาดเล็กขาดคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ 8) โครงสร้างพื้นฐานระหว่างสถานศึกษามีความแตกต่างกันมาก 9) สื่อซอฟต์แวร์เพื่อการจัดการเรียนการสอนมีจำกัด และขาดการส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ 10) งบประมาณสนับสนุนการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีจำกัด 11) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยังไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังและมีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา 12) หน่วยงานภายนอกกระทรวงศึกษาธิการทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ขาดความชัดเจนในแนวทางการร่วมมือและการระดมสรรพกำลังเพื่อการจัดการศึกษาของกระทรวง 13) การส่งเสริมการผลิตและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในภาพรวมขาดเอกภาพและความต่อเนื่อง

ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จของการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 33-34) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ปัญหาการขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละวิชา ปัญหาการบูรณาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้าไปในการเรียนการสอน และการขาดเครื่องมือประเภทซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ที่จำเป็นและต้องการใช้ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับการสนับสนุนครูผู้สอนและผู้เรียนในการยอมรับวิธีการใหม่ ๆ ดังกล่าวเข้ามาใช้ในสถานศึกษา และปัญหาที่เกี่ยวกับประเภทของคอมพิวเตอร์ ปัญหาเกี่ยวกับระบบเครือข่าย ปัญหาความปลอดภัย การสนับสนุนด้านเทคนิคและการจัดการ การยกระดับคุณภาพของฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ เป็นต้น การแก้ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องใช้ยุทธศาสตร์ผสมรวมทั้งการศึกษารายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน และ

การศึกษารูปแบบไหนที่ใช้ได้ผลดีในที่อื่น และที่ใช้ไม่ได้ผล การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของชุมชน ภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และส่งเสริมการเรียนการสอน เป็นต้น

ภาวะผู้นำเป็นสื่อกลางของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารควรมองเห็นเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่เสมอ เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสิ่งที่จะนำมาสู่การเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องจัดทำแผนปฏิบัติการเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับความต้องการในแต่ละยุคแต่ละสมัย รวมทั้งแสดงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารเองที่ต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. 2553 : 14) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ต้องมีสมรรถนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลง ซึ่งต้องมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การดำเนินการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและที่สำคัญยิ่ง คือ การผลักดันให้เกิดการปฏิรูปหลักสูตร และการเรียนการสอน การบริหารจัดการด้านต่าง ๆ อันที่จะนำไปสู่การวางแผนการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2545 : 2) ขณะเดียวกันผู้บริหารก็จำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมทั้งการบริหารจัดการ (managing) ควบคุมไปกับการนำ (leading) นั่นก็หมายความว่าจำเป็นต้องมีทั้งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงพร้อมกับภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน กล่าวคือ ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ทั้งนี้การเลือกใช้ภาวะผู้นำนั้นจะต้องคำนึงถึงสถานการณ์นั้น ๆ เป็นสำคัญ

สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคายผู้บริหารสถานศึกษาได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อสารมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาแต่สถานศึกษามีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่แตกต่างกันในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในด้านต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษานั้นมีมาตรฐานการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแตกต่างกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำแลกเปลี่ยนที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และ 6) ด้านความร่วมมือภาคีรัฐ เอกชน และชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย หรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาตนเอง และสถานศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานตามกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา อยู่ในระดับสูงและมีทิศทางบวก

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านตัวแปร
 - 1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปตามแนวคิดของ แบล และอวลิโอ (รัตติกรณ์ จงวิศาล. 2550 : 189; อ้างอิงมาจาก Bass and Avolio. 1991) ที่ใช้ในการวิจัย 2 แบบ คือ แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และแบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน
 - 1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบของกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 2-3) ซึ่งมี 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้าน

กระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และ 6) ด้านความร่วมมือภาคีรัฐ เอกชน และชุมชน

2. ขอบเขตด้านข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคายจำนวน 1,848 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 128 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,720 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย จำนวน 318 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 70) และใช้เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน และครูผู้สอน จำนวน 296 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ส่งผลการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา 2 แบบ คือ แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และแบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน จำนวน 33 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาคีรัฐ เอกชน และชุมชน จำนวน 42 ข้อ โดยลักษณะแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขออนุญาตขอเอกสารจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดหนองคาย เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

2. นำหนังสือราชการ จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และหนังสือราชการจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีถึงผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดเวลาในการส่งคืน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำส่งและเก็บคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา จำนวน 318 ฉบับ จากแบบสอบถามที่นำส่งทั้งหมด 318 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลกับเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา อยู่ในระดับสูง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย มีวิสัยทัศน์ มีความเฉลียวฉลาด มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้ใต้บังคับบัญชา และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด จึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับ อัมพร อิศวรารักษ์ (2548 : 69) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กาญจนา สิริวงศาสุวรรณ (2550 : 180) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ณัฐพงศ์ บุญยารมย์ (2554 : 110) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้น 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ณัชฎา นุช สุตชาติ (2553 : 180) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น มีค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก

2. การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนางานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการบริหารจัดการและการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนและนักเรียนใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งส่งเสริมและประสานความร่วมมือจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม จึงทำให้การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว (2548 : 70-73) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศิริวรรณ พูลสมบัติ (2548 : 116) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จีรวรรณ เล่งพานิชย์ (2551 : 101-102) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารของบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารในระดับมากทุกด้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำที่จะนำองค์กรพัฒนางาน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารและการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษา ยังส่งเสริมให้ครูผู้สอนและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการวางแผนงานและจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการบริหารจัดการและการเรียนการสอน ส่งเสริมและประสานความร่วมมือจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ตลอดจนแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่าง

ต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ศิริวรรณ พูลสมบัติ (2548 : 102) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาญจนบุรี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบเต็มรูป ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและเห็นความสำคัญของความสำเร็จในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงภาวะผู้นำของตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือการติดตามนิเทศอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันข้อบกพร่องของการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

2. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในด้านทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลาย และขอความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และชุมชนให้มีส่วนร่วมสำคัญในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาอย่างจริงจัง

3. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหารควรเลือกใช้ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

2. ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3. ควรศึกษาภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). นโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

กาญจนา สิริวงศาพรรณ. (2550). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จิรวรรณ เล่งพานิชย์. (2551). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารของบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว. (2549). การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ณัชฎานุช สุดชาติ. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ณัฐพงศ์ บุญยารมย์. (2554, มกราคม-มิถุนายน). “ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม,” วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 1(1) : 107-111.

รัตติกรณ จงวิศาล. (2550). มนุษย์สัมพันธ์ : พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริวรรณ พูลสมบัติ. (2548). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และเจษฎาพร ยุทธนวิบูลย์ชัย. (2549). ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการความรู้. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). บริบทกับการเลือกใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและแบบแลกเปลี่ยน. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก : <http://suthepricr.ac.th> [3 กันยายน 2553].

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559). กรุงเทพฯ : พิมพ์การพิมพ์.

_____. (2545). รายงานการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง ภาพอนาคตและกลยุทธ์ : เราจะใช้ ICT เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : พิมพ์การพิมพ์.

_____. (2545). รายงานการติดตามและประเมินผล การปฏิรูปการศึกษา ในวาระครบรอบ 3 ปี ของการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์การพิมพ์.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). รายงานการวิจัย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีต่อการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : พิมพ์การพิมพ์.

สงบ ลักษณะ. (2545). แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้โดยสงบ ลักษณะ. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก : http://www.moe.go.th/main2/article/article-sagob/article45_6.htm. [28 ตุลาคม 2553].

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). รายงานผลที่สำคัญ สำรองการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก.

อัมพร อีสรรรักษ์. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ
กับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตภาคตะวันออก.
วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา.

เอกชัย กี่สุขพันธ์ และศิลาปะชัย บูรณพานิช. (2553). การบริหาร
การเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Dinham and Stephen. (2005, April). "Principal leadership
for outstanding educational outcomes," *Journal
of Educational Administration*. 43(4) : 338-356.

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970).
"Determining Sample Size For Research
Activities," *Educational and Psychological
Measurement*. 30(3) : 607 – 610